

Tehyn näkemyksiä koulutuspolitiikasta

Sosiaali- ja terveysalan haasteet eivät ratkea koulutustasoa laskemalla. Korkeatasoiseen osaamiseen on panostettava entistä enemmän ja koulutuksen ennakoinnin on vastattava työelämän todellisiin tarpeisiin. Tämä on myös kansantalouden kannalta järkevää. Alan koulutukseen tarvitaan lisää valtakunnallista suunnitelmallisuutta ja ohjausta, vähemmän osaaoptimointia.

Tavoitteena:

1. Koulutetun hoitohenkilöstön kelpoisuusehtoja ei alenneta miltään osin

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin on koulutettava työnsä osaavia, ammattitaitoisia ja työyhteisötaidot hallitsevia ammattihenkilöitä. Esimerkiksi hoiva-avustajien koulutuksella tai muilla vastaavilla pikakoulutuksilla sekä osatutkinnoilla ei saavuteta riittävää osaamista terveydenhuollon tehtäviin, koska lainsäädännössä edellytetyt vaatimukset sosiaali- ja terveysalan henkilöstön ammattitaidosta eivät toteudu ja potilasturvallisuus vaarantuu.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimintaa ohjaavat säädökset velvoittavat ammattihenkilöitä ylläpitämään ja kehittämään osaamistaan. Työntekijöille on annettava mahdollisuus riittäviin ja säännöllisiin ammatillista kehittymistä tukeviin lisä- ja täydennyskoulutuksiin työn ohessa ja työaikana.

2. Koulutuksen ennakointia parannetaan

Sosiaali- ja terveysalan valtakunnallista ja alueellista koulutus- ja työvoimatarvetta pitäisi pysyä nykyistä paremmin ennakoimaan. Tällä hetkellä ennakointitietoja keräävät useat toimijat ja käsitys kokonaisuudesta on epäselvä. Siksi koulutuksen ennakointi pitäisi keskittää yhden tahon hoidettavaksi ja Tehyn tulee olla mukana kansallisen tason ennakointityössä.

3. Pakolliset soveltuvuuskokeet sosiaali- ja terveysalan tutkintoon johtavaan koulutukseen

Opiskelijaksi pääsyn edellytyksissä tulisi huomioida ammatinharjoittamisen edellytykset. Terveydenhuollon ammattihenkilölaissa korostuva potilasturvallisuus ja palveluiden laadun näkökulma on huomioitava jo opiskelijavalintaa tehtäessä. Sosiaali- ja terveysalan tutkintoon johtavaan koulutukseen tulee kehittää yhdenmukaiset ja valtakunnalliset soveltuvuuskokeet.

Lisäksi nykyistä SORA-lainsäädäntöä on muutettava siten, että koulutuksen järjestäjän kynnystä arvioida opiskelijan soveltuvuutta madalletaan ja keinoja puuttua myös opintojen aikaiseen soveltumattomuuteen lisätään.

4. Sosiaali- ja terveysalan koulutukseen yhtenäiset valtakunnalliset osaamisvaatimukset

Ammatillisen II-asteen koulutuksen tutkinnon perusteet ja niihin liittyvät osaamisvaatimukset määritellään valtakunnallisesti opetushallituksen ohjauksessa. Ammattikorkeakouluilla on ns. autonominen asema, joten ne voivat tehdä opetussuunnitelmia itsenäisesti ilman valtakunnallisten osaamisvaatimusten huomioimista. Kaikille koulutuksen tasoille on määriteltävä

valtakunnalliset tutkintokohtaiset osaamisvaatimukset, joihin osaamisen arviointi perustuu. Valmistuvan opiskelijan osaamisen tasoa tulee arvioida yhteisillä ja tutkintokohtaisilla loppukokeilla.

5. Opistotason tutkinnon suorittaneiden koulutuksellista asemaa parannettava

Opistoasteen tutkinnon suorittaneiden työelämässä hankittua ja ylläpidettyä ammattitaitoa ei hyväksytä riittävästi osaksi jatkokoulutusta, esimerkiksi kun on kyse tutkinnon päivittämisestä ammattikorkeakoulututkinnoksi. Tämä aiheuttaa opiskelijoille kohtuuttomia lisäopintoja ja myös yhteiskunnalle turhia kustannuksia. Edelleen erikoistumis- tai muiden lisä- ja täydennyskoulutuksiin pääsyä tulee heidän osaltaan parantaa.

Tehy vaatii, että aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista on käytettävä laajemmin opistoasteen tutkinnon suorittaneiden jatko-opinnoissa. Esim. opistotason tutkinnon suorittaneiden työelämäkokemusta tulee huomioida nykyistä paremmin. Tätä varten tarvitaan valtakunnallinen malli.

6. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen koulutuskorvaukset säilytettävä sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa olennainen osa oppimisesta tapahtuu toimialan työpaikoilla. Opintojen aikana kehittyvät sosiaali- ja terveysalan ammatinharjoittamisvaatimukset edellyttävät intensiivistä opiskelija-ohjaaja -suhdetta, joka mahdollistuu vain työpaikalle osoitetulla koulutuskorvauksella. Se tulee kohdentaa ohjaajien koulutukseen ja heidän työnsä resursointiin.

7. Koulutusjärjestelmää kehitettävä kokonaisuutena

Nykyinen koulutusjärjestelmä tuottaa osittain päällekkäistä koulutusta sosiaali- ja terveysalalla. Niukkenevien koulutusresurssien tehokas käyttö edellyttää ns. duaalimallin purkamista ja nykyisen koulutusjärjestelmän kehittämistä, jotta terveydenhuollon johtamis-, opetus- ja asiantuntijatehtäviin valmistava koulutus olisi vetovoimaista, laadukasta ja työelämän tarpeeseen aidosti vastaavaa. Näin sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen tuottama osaaminen yhdenmukaistuisi ja vastaisi paremmin työelämän tarpeisiin. Uudistaminen asettaisi myös maisteritasoisesta koulutuksesta valmistuneen tasavertaisempaan asemaan työmarkkinoilla.

Hoitotyön johtajien ja esimiesten sekä terveystieteiden opettajien riittävyys on varmistettava tulevaisuudessa myös metropolialueelle. Alueella on lähes neljännes suomalaisen terveydenhuollon palvelutoiminnoista ja henkilöstöstä. Terveystieteellisen tutkimuksen avulla voidaan huomioida myös metropolialueen erityistarpeet osaamisen ja laadukkaiden palvelujen varmistamiseksi. Tehy vaatii terveystieteiden koulutuksen käynnistämistä Helsingin yliopistossa pikaisesti ja pysyvästi.

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kehittäminen
Tehy ry

Lisätietoja: Juha Kurtti, Tutkimupäällikkö, juha.kurtti@tehy.fi